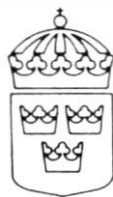

Motion till riksdagen

1988/89:Fi50

av Erkki Tammenoksa m.fl. (s)

med anledning av prop. 1988/89:121 om lag om
en folk- och bostadsräkning år 1990

Mot.
1988/89
Fi50—53

Folk- och bostadsräkning (FoB) har gett en viss möjlighet att få en bild av den invandrade befolkningens levnadsförhållanden. Folk- och bostadsräkningen, som har genomförts sedan 1960 vart femte år, har innehållit uppgifter om kön, ålder, födelseland, medborgarskapsland, invandringsår till Sverige, hushållssammansättning, bostadsförhållanden, sysselsättningsförhållanden, inkomstförhållanden, utbildningsförhållanden m.m. Alla uppgifter har inte varit med vid varje FoB, innehållet i de olika uppgifterna har också varierat, således har man inte kunnat få en bred upplysning om invandrarnas situation i Sverige.

Under åren har det framförts önskemål om kartläggning av språkförhållandena i samband med FoB. Denna viktiga fråga har aldrig ingått i FoB. Frågan om språkstatistik har aktualiserats ytterligare under de senaste åren.

Av regeringens proposition 1988/89:91 om medel för en folk- och bostadsräkning år 1990 m.m. framgår "att det inte finns något direkt behov av att samla in en uppgift om språklig tillhörighet i FoB90". Detta uttalande sker mot bakgrund av att frågor om språkförhållanden i första hand bör tas upp inom ramen för statistiska centralbyråns (SCB:s) undersökning om levnadsförhållanden (den s.k. ULF-undersökningen) eller i speciella undersökningar.

Visserligen samlas i ULF genom intervjuer en stor mängd uppgifter om ett urval av svenska folket och den invandrade befolkningen. Det är ett faktum att ULF samlar fler uppgifter än FoB, och på många områden kan man göra jämförelser mellan invandrarna och svenskarna. Däremot är ULF en urvalsundersökning, vilket innebär att en regional redovisning är utesluten. Med tanke på att invandrarna är spridda över hela landet finns det dessutom en risk att dessa i jämförelse med majoritetsbefolkningen "försvinner" i den statistiska felfrekvensen.

Ytterligare kan tilläggas att i ULF-undersökningen kan endast i undantagsfall redovisning ske av invandrare från enskilda länder.

Det finns två skäl att ta med frågan om språkförhållanden i kommande FoB. Det första är att sedan 1985 har en ny flyktingmottagning införts i Sverige. Det nuvarande flyktingmottagningssystemet innebär bl.a. att nästan alla kommuner kommer att behöva planera bostäder, sysselsättning, fritid, kultur etc. för såväl svenskar som invandrare. Det är viktigt att veta hur många man har tagit emot, men också var de bosätter sig, hur de flyttar sedan, bildar familj, får arbete etc.

Den andra frågan, som berörts i många sammanhang, är språkfrågan, eller rättare sagt, frågan om modersmålet. Invandrarpolitiska kommittén (IPOK) föreslog en frivillig registrering av språk i folkbokföringen. Regeringens proposition och riksdagens beslut betydde ett nej till kommittéförslaget.

Under åren 1983 till 1986 samlades i ULF in uppgifter om bl.a. modersmål, hemspråk och språkkunskaper. De studier som statistiska centralbyrån (SCB) gjort på detta material visar att det inte går att göra en heltäckande språkstatistik, inte minst på grund av att det handlar om en urvalsstatistik.

Sverige har en omfattande flyktinginvandring, och samtidigt har de äldsta av landets språkmajoriteter funnits i landet i över 40 år. Det är på tiden att ta reda på med vilka metoder språkförhållandena kan kartläggas. Enligt vad vi erfarit kommer SCB i sin framställan om ramanslag för kommande treårsperiod (1990/91 – 1992/93) att anmäla ett medelsbehov för metodutvecklingsarbete inom detta område. En av de metoder som då bör studeras är eventuella framtida folk- och bostadsräkningar.

Den parlamentariska kommissionen, som nu föreslagits för att bl.a. se på framtida FoB, bör kunna få i uppdrag att även ta ställning till ifall uppgifter om språk bör ingå i eventuella framtida folk- och bostadsräkningar.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om språkfrågan i kommande folk- och bostadsräkningar.

Stockholm den 11 april 1989

Erkki Tammenoksa (s)

Lahja Exner (s)

Sinikka Bohlin (s)